

meg csak tagadtuk, de senki nem mert bármit is mondani, hogy szerinte mi történt. A vonat egyre gyorsabban haladt már, mikor elhúzott mellettünk. Megint kocsi pattantunk, akkor jött valaki az ötletről, Tüskevárnál biztos vannak, előreszólok, hogy rakjanak ki egy sor féksarut, én már mondtam, kevés lesz az, rakjanak ki még egyet, csak a biztonság kedvéért, már ha nem ütközik össze a gyorsvonattal. Tetszik tudni, ezek ilyen háromszög alakú, fura fémtalpak, amiket a sínekre lehet erősíteni, de nem egy helyben áll, csak jobban súrlódik, ezért tudja lelassítani a mozdonyt.”

A *Sármesék* szűk száz oldalából tehát mindig kiragogy egy remek dramaturgiai érzékű, már huszonévesen is a saját nyelvén szólni képes fiatal prózaíró tehetsége. Paradox módon éppen emiatt hagyhat az olvasóban némi hiányérzetet a kötet – Gál Soma debütáló könyve ugyanis olyan, mintha két, félbehagyott regény előtanulmányait olvasnánk. A címadó ciklus darabjaiból – ha a nagypapa és az elbeszélő közti generációt is képbe

hozná, sőt, a nemzedékek közötti viszonyoknak is figyelmet szentelne – remek, novellisztikus fejezetekből építkező, töredékes családregegy lehetne, a *Szárazföldi matrózok* pedig generációs korrajz volna, ha a balatoni nyár szereplőinek elő- és utóéletére is kiterjesztené a merítését. Talán érdekesebb lett volna kissé késleltetni ezt az írói bemutatkozást – legalább addig, amíg a *Sármesék* borítói közé szorított két félregény közül az egyik elkészül.

Gál Soma személyében ugyanis olyan, az élőbeszéd szerű narráció, valamint a realista leírás nyelvét is folyékonyan beszélő fiatal prózaíró lépett színre, akivel szemben már bemutatkozó kötete alapján is indokoltan támaszthatunk efféle ambíciózus elvárásokat. És ez már önmagában is komoly teljesítmény. Ez a prózaírói indulás olyan jövőbeni művek ígéretét hordozza magában, amelyek fényben talán nem is hiányoljuk majd annyira a két regényt, amelyek a *Sármesék*ben még félbemaradni látszottak.

Kortárs kritikapályázat III. díj

ARTZT TÍMEA

Horváth Veronika: Minden átjárható

FISZ, 2017

A kobaltkékkel mintázott, finoman bordázott fehér könyvecske megjelenési módja és fülszövege leisztult alkotót ígér. Horváth Veronika 1990-ben született Győrben, és a mellette lévő falucskában, Ikrényben nőtt fel. Verseit 2009 óta publikálja, 2011-ben jelent meg *Kóborlás* című e-könyve. A jelenleg Budapesten élő költő, gyógypedagógus és drámatanárnő, a Hermaion Irodalmi Társaság titkára, tagja a Köménymagnak és a Fiatal Írók Szövetségének; ez utóbbi gondozásában jelent meg első nyomtatott kötete, a *Minden átjárható* (2017). Nemcsak a kellemes tapintású borítót, de a könyv belső tipográfiáját is Szabó Imola Julianna tervezte, aki légiiesen úsztat egy-egy természeti motívumot (pitypangot, levelet, hullámot) a szövegtestek mellé. Teljes illusztrációin látható csónakázó fa, cet; testek és gyökerek; poháron a finom érzet.

A verseskötet *Őssejtek* ciklusa a kiserdőhöz, a Rába-parthoz, a nagyszülők és a gyerekkor világához kapcsolódik. Minden egyes kéregdarab része a

gyökérszektől sarjadó törzsnek: „sorsaink mozgása hullám. / imbolygunk leveleinkbe írva. / hiába tagadod a gyökereket: / a gyökerek a korona maga. együtt állunk.” Az egyedi életmintákat levelek őrzik.

A kötet első verse a gyermeki szorongást tematizálja. Látunk egy felhúzott bűgöcsigát, amely nem indítja be az emlékezés mozgóképeit, csak egy-egy csíkokat sejtet: „felütik fejük a szégyenek. / óvodában egyszer rosszul mondtam anyukám vezetéknevét. / úgy tűnt, nem tudom. kísértetek, mint a fehér part, amiről / álmodni szoktam. amin naphosszat / sétálok. és nincsenek, nincsenek lábnyomok” (*Felrémlő partok*). A büntudat és a szégyen sokszor megjelenik, oka a nagypapa kiszorítása a kanapéra (*Égési sérülés*), vagy *szegénygyurinké* (*Mindenszentek*), akit a lányok akartak le hagyni a családi fotóról. Jó lenne, ha többre is fény derülne, de csak a tárgyiasított büntudat néz velünk szembe: „néz tizenhét / évesen, szelíden. mosolyog. / nem pihen. / nem alkuszik” (*Mindenszentek*). Le-

ARTZT TÍMEA (1977) Monor

hetne ebből az alapból egy sebeket mindig elvakaró költészet, de nem lesz.

Az emlékek részekre bonthatók, formálhatók; vagy eltűnnek, vagy fennakadnak az emlékezet ágán, mint a fürdőző nagymama, aki „úszni tanult egy halott folyón”, és fennakadt egy „túllógó ágon” (*Boszorkányság*). Az önéletrajziség látszat, az emlékezés és a fikció átjárja egymást; kioltja a szubjektum érintettségét, érzelmeinek hőlenyomatát.

Gyakori elem az önmagunk megmosdatása, megtisztítása utáni vágy: „szent anna vízében mosom arcomat” (*Kegeyelemmel áldott*). A kötet áradó elemei: könny, eső, tó, folyó, tenger átalakulnak, felhővé lesznek, vagy tartalmukat veszítve lecsapódnak: „nagyanyám felhő, / nagyapám páratartalom” (*Ablakon túl*). A kötetben érződik, hogy megjelenését alapos párlási folyamat előzte meg, amely egységes motívumvilágot és átgondolt szerkezetet eredményezett, viszont az elsőkötetesekre oly jellemző életanyag kiszikkadt. Hová lett az *Első csók* (Irodalmi Jelen, 2016), miért nem került bele az utolsó ciklus test-tematikájába?

Érdekes összevetni a *Szerepminták* első szövegváltozatát (Irodalmi Jelen, 2016) a kötetben lévővel. A hagyományos írásjelhasználattal és az a néhány szó, ami elvonásra került, a korábbi variánst gazdagabbá, otthonossá tette, míg a későbbihez hozzáillesztett csirkevágási rítus („torok elvágása, / kivéreztetés, / forrázás, / fosztás, / darabolás”) inkább hiányossá. Az elsőben a lírai én „angyallá tisztulhatott”, szemben az utóbbi pilinszkys-pilátusos zárásával: „felkapcsolod a villanyt. tiszta a kezed”. Az előbbi megnyugtatóan teljes, az utóbbi nyitott marad.

Gyakori jelenség a kötetben, hogy hasonló képekkel (kiserdőben felakasztott kutya, ugyanott lógó mackó, villanyoszlopon foszladozó melltartó) találkozunk egymástól távol eső versekben; vagy épp ellenkezőleg, ugyanaz a motívum (eső, ázni, víz, Komárom) köt össze két egymást követő darabot. A kötet sajátos ritmikájában, gondolatritmusában a hullámok köröket vetnek, „állandóság. monotonia. görcsölsz tőle. / az ismétlések ritmusa akár meg is ölhet” (*Szerepminták*), de vonalszerűvé is egyenesíthetők, habár „nem akarsz sormintává válni” (*Sorminta*).

Az emlékek semlegesítésének eljárását illusztrálja a *Használati tárgyak* sorai: „kiszívom a múlt időt / a szekrények mögül, ágyak alól, / porzsákba gyűjtöm [...] kiszívom és felszívom és / kirázom, ami belül megtapadt, kiöntöm a felaprított bútorokra, / s többé minderre nem gondolok”. Míg az első ciklusban Horváth Veronika intenciója mindössze a kínos emlékek eltüntetésére irányul, a másodikban már

egyenesen az elhallgattatásuk a cél. A költő őrzi, a lírai én rögzíti a nyomokat, ám a szerző olyan rava-szul és szándékolt hiátussal kódolja azokat, hogy mi, olvasók ne férhessünk hozzá.

A *Sejtvándorlás* ciklus szabad verseiből eltűnnek az írásjelek, köz- és végpontozás nélküli sorok, kisbetűs felütések, egyetlen árva kérdőjel marad. A *Sejtvándorlás* című költemény központi motívuma a robogó vonat, amely – kissé lazán – a tenger hullámzásával és a menetrendek felidézésével kapcsolódik össze. A *Talpfa* fókuszában a vonatablak áll, egy keret, amely lehetőséget teremt a nézőpontváltásra: „és kinn lesz a benn mint ez a táj mint az út / csak legyen elég sín elég mozdony elég vonat”. A sín az idő metaforája, a vonat az alkalomé, a mozdony pedig az erőé, amely húzza a vagonokat (az élményeket), ha kell, a hajuknál fogva. Míg az első ciklusban „gombócba gyúrt szürke pókhálókka” találkoztunk egy-egy sűrűsödési ponton (*Sorminta*), a következők szakaszban hosszú hajszalakkal megy tele a saját életében utazó szája (*Talpfa*). Nézőpontok tűnnek egymásba, a verscselekmény pedig rejtőzködni kezd.

A *Beismerő vallomás*ban felakasztanak egy kutyát, de minden szereplő nézőpontját a lírai én képviseli (elkövető, szemtanú), a történés kibogozhatatlanná válik. Feltűnik a gyerekkor, a költözések emléke, a múltból beszél valaki, talán egy alteregó, de nem mozog a szája (*Itt nem*). Marad a külsődleges leírás, majd elnémul az is, „hátha a csönd kitölti a hiányt” (*Térfél*). Ez a ciklus nem a rések, a törések, a költeményeken átszivárgó információk terepe, hanem a csendé.

A második ciklus legelső, *Áramlatok* című versében „évgyűrű[k] fodrozódnak / körökbe rendeződnek”; a „költészet leginkább a csípőmben lakik” – mondja a tenger, de átver, hiszen egyáltalán nem hajóznak erotikus vizekre. A lírai én bevallja, hogy egészen „másra gondol”. Így érkezünk el az érzékenység helyett a „vándorló szövetekhez”, a méhen belüli történésekhez.

A harmadik ciklus riasztó címe, a *Sejtburjánzás* nem az anyában lévő gyermek növekedéséhez (*Titokleső*), hanem annak hiányához (*Teszttek*), abortuszhoz (*Ürgeöntés*), vándorló szövetekhez (*Látogatók*), illetve az endometriózis (*Kezeletlen*) betegségéhez vezet: „ciszta, kiterjedt gyulladás. / a bal oldali tömlőt eltávolítják. / meztelen csigák, nyálkás, közszemlére bocsátott testek / jutnak eszembe, miközben / nyolc ember nézi azt a szervemet, / aminek csak latinul tudom elfogadható nevét” (*Tapintásos vizsgálat*).

A kötet utolsó egységében újra felbukkannak a gyökerek, és ezzel párhuzamosan egy vagy több el-

ejtett párkapcsolati szál emlékfosztása (*Belégzés, Sóhaj, Kilégzés*). Az ágak felvetik a fészekrakás lehetőségét, s annak meddségét: „fenyő csúcán megpihenni? / nem! / fészket rakni egyetlen ágon? / röptömben fogytam el” (*Belégzés*); „együtt élsz velem, csak épp nem vagy itt” (*Sóhaj*); végül minden az emlékezet pincéjébe kerül, hogy benzinnel lelocsolva lángot vessen (*Kilégzés*). Érzékelhető a pokoljárás, de az út, a mód, a miért és a hogyan nem jelenik meg, helyette a fájdalom absztrakciójával találkozunk: „kitöltöd szétszakított tereim” (*Menekülj*), „és kimondom a poklot, de téged nem. / nem beszéllek be magamnak. / amiről hallgatok, csak az van igazán” (*Résablak*). És ebben a súlyos és hatásos mondatban van a szerző legnagyobb tévedése.

A csendnek, az elhallgatásnak nemcsak ereje, de helye van. Közléseink során hallgatunk el, illetve van, amit elhallgatunk, de a többi információt nem, csak így válhat beszédessé a csend. Ha a ki nem mondás esztétikáját fejleszti tovább a szerző, akkor mi, olvasók üres tereken és lapokon bolyongunk majd, ám szerencsére nem efelé mutatnak az utolsó ciklus testversei: „hónapok csendje alatt / bennem / nem az élet / nem az akarás, / a szorongás sejtjei nőttek. / hús a húsert. / valaki ölni fog. / [...] / halál nőtt a hasamban: kivágták belőle. / ha élet nőne bennem: kiszippantanám” (*Képződmény*). A nagyszülők emlékeinek felporszívózásától jutunk el az új élet lehetőségének kiszippantásáig. A *Szérum* beadásával jár körbe a mutató a számozott lapon,

pont nélkül, körkörösén, többszörösen, nyitottan: „ki voltam mielőtt megfogantak / ki lehetnék ha elvetélek / találják ki őket”. Az érzelmi-indulati telítettségük miatt erősebbek ezek a költemények, mint az őket megelőző, a személyességet felszámoló intellektuális futamok.

Horváth Veronika kötetében több szinten is megjelenik az *átjárhatóság*, az áttetsző szövetektől a víz metamorfózisán át nemcsak a motívumok, de a különböző szövegek egymásba áramlásáig. Távoli textusok lépnek interakcióba, sorok, amelyek népkomárom, nagykomárom, pop- (*repül a bálna*) és úttörődalokból (*bal lábat a jobb után, balt a jobb után*), csúfolódó mondókákból (*a lányok, a lányok földi boszorkányok*), aforizmákból (*ebcsont beforr*) származnak, vagy visszakereshetetlen utánérzések, mint a *köd* a *Szenvedő szerkezetben*.

Minden átjárható, állítja a szerző, s állítását többszörösen igazolja. Elsőkötetes, de mintha nem is volna az, hiszen őt is megkísérti a többkötetesekre jellemző neutrális líra, a semmi térbeli ábrázolása vagy a rítusok és mondák élményhiányt pótló kiaknázása. Mégis úgy fest, hogy „csavaros szarvú gazella lép a horizontra. / izzó színeken táncol. / nyomába szegődik a formátlanság”. Engem éppen ez a formátlanság érdekelne, az érzelmek gomolygása, a központozáson túlmutató formabontás, ami a *Fájdalomcsillapító* logikailag egymást kioltó állításain belül marad, és érdekelne a csipőből támadó indulat, a ratio uralmán túli.

Palágyi Ildikó Brigitta: Ha belefúlladsz, megöllek

Szépesterségek Alapítvány, 2017

Ha egy új könyvet veszünk a kezünkbe, amelynek tetszetős a borítója és kellemes tapintásúak lapjai, az maga a diszkrétén izgató érzéki tapasztalat, amely remélhetőleg intellektuális kalandot tartogat. Elsőkötetes szerzőhöz aggodalommal és hosszú tűrésű jóindulattal nyúlunk, óvjuk magunkat a csalódástól, de ha jó a szöveg, mint 2014-ben Bíró Zsófia *A boldog hentes felesége* vagy 2015-ben Totth Benedek *Holtverseny* című ifjúsági regénye, az megörvendeztet. S vannak olyan ritka felfedezések, mint Milbacher Róbert Margó-díjas novellafüzére, a *Szűz Mária jegyese* (2016).

Könyvet általában jelölések, díjak, kritikák, vélemények, megérzés vagy pályázati kiírás alapján választunk. Ily módon egymás mellé kerülhetnek az irodalom monumentális emlékiratai (Nádas Péter:

Világító részletek) és Szűcs Noémi *Egyformák vagyunk* című regényének lapos lapjai, mint idén az Aegon Művészeti Díj reprezentatív listáján. Vonzalmak, tapasztalatok, értékek, olvasottság és egyéni ízlés függvényében próbáljuk kijelölni az irodalmi életbe lépő alkotók helyét és értékét. Időnk és türelmünk fogytán, egyre több félbehagyott mű marad utánunk, Palágyi Ildikó Brigittát idézve: „Már nincs meg bennem az alázat, hogy minden könyvet végig.” És magunk mögött hagyunk egy-egy *Kőbékát* (2017), amelyet csak az alkotó (Spiró György) iránti tisztelet olvastat végig. Ha Palágyi Ildikó Brigittához hasonlóan negyvenkét évesen jelentkezik valaki önálló regénnyel, akkor megnő a teher, az értékítélet felelőssége. Eszünkbe jutnak az irodalomtörténet vértanúi, akik láthatatlanok voltak, és maradtak

is, mert vagy a kor nem ért fel hozzájuk, vagy eltörpültek az óriások mellett.

Palágyi Ildikó Brigitta kisvárdai születésű szerző első regényének címe nem tűnik túl eredetinek, s a száztizenkilenc oldalas kötet végéhez érve kiderül, hogy pontosan az, aminek első blikkre gondoltuk. Egy anyai figyelmeztetés: *Ha belefúlsz, megöllek!* „Mindig így engedett el. Nem engedett el soha” [*Test és a lélek*]. A mondat egy paradoxon, amely érzékelteti a korlátok feszegetéséből és az elengedés nehézségéből fakadó konfliktust. A gyermek–szülő szeretetkapcsolat megőrzésének módja a távolság. Hősünk először középiskolásként menekül messzire, majd felnőttként Pestre, háromszázötven kilométerre a kontrolltól és a falu szűk kereteitől.

A mű középpontjában egy családregény és egy szerelmi szál retrospektív felfejtése áll. Az elbeszélőt – vadóc kislánként – vonzotta és ijesztette a Tisza örvénylő vize, felnőttként már a Duna is a Tiszát juttatta eszébe. A rég- és a közelmúlt nézőpontja egymásba tűnik, a személyiség folytonossága miatt nem keletkezik távolság köztük. Nem úgy, mint a könyvet díszítő, félbehajtott szerelmespár között, a borító elő- és zárólapján.

A Király Levente által készített fülszöveg színes, változatos szövegtípusokat ígér: „Mintha egy naplót, cikkeket különféle magazinokból, belső monológokat, e-mailváltásokat és novellákat olvasnánk egyszerre.” A Kalligram, a Vörös Postakocsi, a Múút és a Prae folyóiratokban, a KULter.hu és a Spanyolnátha irodalmi portálokon publikált részletek kohézióját visszatérő sorok és szociolektusok (szleng, ifjúsági nyelv, argó, pszichológiai szakszavak) biztosítják, mégis egyrétegűnek hat a köznyelvi regiszter, amelyben mozog.

Meghitt tónusban beszél nagyapja alakjáról, finom ebédek, bölcsességek, falusi babonák és háborús elbeszélések közvetítésével. Felbukkan egy szórakoztatóan előadott anekdota „papóról”, akit katonatiszt gazdája utasít „tyúkvásárlásra”, azaz éjszakai hálótárs beszerzésére. Palágyi mintha nem venné észre, hogy az anekdota köntösét egy cigánylány prostituálására adja. [*A nagyapát mikor látogatjuk meg?*] című fejezetben két drámai epizód jelenik meg a kilenc évet (1938–47) Szibériában töltött papó legendáriumból. Egy nő azért öli meg magát és partizántársait, hogy ne jussanak az ellenség kezére, míg a másik vajúadás közben lő le három katonát, lábai közt egy újszülöttemmel. A nosztalgia nem engedi félretolni a színpalakat sem a kislány, sem a vagány blogger pozíciójából, pedig az élményanyag danyisan nyers (vö. Danyi Zoltán: *A dögeltakarító*, 2015).

A nagyjából kronologikus rendet követő mozaikos elbeszélés (közelmúltjának) viszonyítási pontjai

az édesapa halálának ötödik és tizedik évfordulója. A régmúlt középiskolai élménytárából mindössze egy kocsmázós jelenet bukkan fel. Mintha az elbeszélő a múlt kritikus pontjainak feldolgozásával küzdene, bár túlzottan nem hatolunk lélektani mélységekbe.

Az apa alakja halála után is fel-feltűnik a metrón vagy más tömegközlekedési eszközön. Az anyai szigor és értékrend legfőbb médiuma a lelkiismeret: „Anyámmal álmodtam. Azt kérdezte, cigizek-e, mire én, nem. Ez nem igaz, nem tudok neki igazat mondani.” Vele kapcsolatosan állandó a bűntudat. A közelmúlt egy szerelmi csalódással terhes, s az elbeszélő életét éppen addig követjük, amíg ki nem mondja, hogy válni szeretne.

A pop- és multikulturális utalások rengetegében Csernus Imre is megjelenik. Bár népszerű előadás-sorozata nem vezet forradalmi felismerésekhez, a narrátor szándéka világos: „Meg kell tanulnom elengedni a dolgokat, mert most mintha nem zárnék le semmit, a múlt és a jelen összemosódik.” A közhelyek állandóan felütik a fejüket: „normális pasi nem létezik [...] ha mégis van olyan, azt magasról leszarják a nők”; „ritka a felnőtt férfi, ezért a nő a számára legmegfelelőbb gyermeket választja felnőtt nemi szervvel”.

A hétköznapi sematikus élethelyzeteket nem írja fölül a narrátor, ilyen a megmerevedett anya–lánya konfliktus, a lánygyerekek közötti rivalizálás, a szinglik élete. A kocsmában ülő szenvedélybeteg apa szerethetően esendő alak, aki háromszor szégyelli el magát szövegszerűen, kétszer a kocsmában és egyszer a kórházban, kényszerű pizsamacsere után: „szégyellte is magát, előttem vagy előttük, már mindegy”. Az apa (sőt minden szereplő) kevés vonással rajzolt karakter: „Apám nem nagyon foglalkozott a nevelésünkkel, meg úgy általában semmivel. Dolgozott.” „Lárifári” – veti közbe a kedvenc szavát az elbeszélő, mintha maga is unná az efféle skicceket. A tragédiák szintén kiszámíthatóan jönnek, mint a rák az elbeszélés három pontján.

Palágyi jó ritmusérzéssel váltogatja az emlékidézés idősíkjait. Asszociatív módon veszi fel és ejti el a szálakat, de látjuk, hogy tudatosan építkezik, a gondolkodás ritmusában: „A kapcsolótáblán melyik gomb mit indít el” – szintén visszatérő sora. Veszteségek, Budapest, barátnők, albérletek, beszélgetések, interneten szövődő kapcsolatok. Szerelmi háromszög, telepleződések, szakítás. Minden fejezetét szögletes zárójellel keretezi, talán hogy ne jöjjenek ki.

A szövegek a téma és a nyelv hétköznapisága miatt bárki számára dekódolhatók. Van ben-

nük néhány egyszerű hasonlat: „ha rám rakták [az átkot], akkor le is lehet venni, akár egy rossz kabátot”; egy allegorikus meserészlet, amelyet a fejezet cím ellenpontoz [Az a szép lány azzal a csavargóval?], és egy feltűnő metafora is: „húga nem egy nyitott könyv, hanem két nyitott láb”. A retorikai eszközöket, képeket és a többértelműséget is nélkülöző nyelv szolgál némi kivétellel. Ilyen [A karomban] című álomnovella, amely nyelvileg ugyan csetlik-botlik, és jót tenne neki a külső nézőpontváltás, mégis hatásos. Egy anya indul sértálni újszülöttjével, majd eltéved az erdőben, vihar támad, és csecsemőjét a síneken hagyja. Az anyát végül megkéselik, de ezt már kár volt beleírni. Az álomban egyszerre van jelen a gyermekgyilkosság és a gyermek utáni vágy traumatikus élménye.

Babonás szertartások (átoklevétel, jóslás), szürreális elemek kerülnek a műbe, de reflektálatlanul lógnak a levegőben, mintha az én-elbeszélő hinné is őket, meg nem is. A [Pedig] ironikus cím, amely éppen „a boszorkányok pedig léteznek” vélemét tárgyalja. A 21. században élő értelmiségi nő számára mégiscsak kínos lehetne efféle hiedelmek megerősítése. De ez inkább a befogadó érzése, mintsem a narrátoré, aki papó nyomán lejegyzí őket, s regényét is egy cigányasszony, majd egy látó jövőmondásával keretezi: „Közelít hozzám, így mondta, egy szőke férfi, aki majd jól kihasznál. Remélem, én is, gondoltam.”

Palágyinak van humora, kár, hogy ritkán szikráztatja fel, mondjuk, „Lindaként”, amikor karatebemutatót tart apjának, akit baleset ér. A szőke férfit követő férj, a három gyermek és a kék szemű indián sámánra vonatkozó szövegrészeket már színtiszta fikcióként kezeltem, szemben az eddigiek önéletrajzi jellegével. Míg, mondjuk, Dragomán György prózájában a szürreális elemek szervesülnek, Palágyi a túlzás és a hiteltelenség tartományába lép.

Összességében a kötet nem több, de nem is kevesebb, mint publicisztikák jól szerkesztett sora, amely itt-ott segítségül hívja a fikciót. Az írások nem lépnek túl a személyesség körén, nem mutatnak fel egyedi látásmódot. A szépirodalmi stílusréteg ízei azok, amelyek a legjobban hiányoznak. Nem baj a vulgaritás, ha van ellensúly. Talán az [Utoljára mondom], hogy ki mindenkire szarok listája volt nyelvileg a mélypont, bár ebben a felsorolásban magamra ismertem, és ez ismét mosolygásra készítetett.

Ha az olvasó mégis rokonszenvez Palágyi regényével, akkor az abból a többszörösen ránk kacsintó aha-élményből fakad, hogy igen, ezt ismerem, én is ezt gondolom példának okán a *Mátrix*ről, hogy „sosem akartam megfejteni a filmet, pedig általában mindig mindent meg akarok fejteni, hogy eltehessem oda, ahová való”. Talán ebben a nosztalgikus aha-élményben tud Palágyi a saját generációjának valami általános érvényűt közvetíteni.

Kortárs kritikapályázat III. díj

HORVÁTH ATTILA

Bálint Tamás: Hibalista

Kárpát-medencei Tehetséggyondozó, 2017

A költészet világa már csak olyan, amelyhez az olvasó leginkább azzal az igénnyel szeret csatlakozni, hogy abban felismerje saját magát. Ha a versek által megteremtett világgal, az azon keresztül közvetített érzésekkel azonosulni tudunk, ha azt magunkénak érezzük, akkor a művet szeretni fogjuk. Bálint Tamás harmadik kötete ilyen.

Talán a klasszikus művek befogadása során érhető tetten leginkább az a furcsa felismerés, hogy „jél, a régiek is pontosan ugyanúgy éreztek, ahogyan most mi”. Tárgyi világunk relatív fejlettségéből

nem következik, hogy a ma emberének érzései magasabb rendűek lennének a régiekénél. High tech környezetünkben éppen azok az alapélmények hatnak a közérzetünkre, határozzák meg hangulatunkat, mint a letűnt korok tábortüzes, gyertyafényes vagy petróleumlámpás világában. A civilizáltaknak hazudott 21. századi leszármazott pontosan azokban a helyzetekben, azoknak az érzéseknek bonyolult kombinációjától szenved leginkább, mint az elmúlt idők rég elporladt emberei egykoron. A megszerzhetetlen nőtől. A megszerzett nőtől. A nő

HORVÁTH ATTILA (1968) Budapest